

ωμένον ἐκ τοῦ χρόνου, ἀνέτρεχεν εἰς τοὺς κλα-
σικούς Ἕλληνας, εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, εἰς τοὺς
περιηγητάς, ὧν εἶχε πλουσιωτάτην συλλογὴν, εἰς τὰ
γλωσσάρια, ἱατροσόφια τοῦ μέσου αἰῶνος, εἰς ἀρ-
χαῖα χειρόγραφα, διότι μόνον διὰ τοιαύτης ἱστορι-
κῆς μεθόδου ἦτο δυνατόν ν' ἀποφανθῆτις ἀσφαλῶς.
"Ὅτε ἐπανελθὼν ἐγὼ ἐκ τῆς ἐν Ἀνδρῶν περιουσίας
μου τῷ 1879, ἐκόμισα χάριν τοῦ Κρίνου, ὀλίγα φυ-
τὰ μετὰ σημειώσεως τῶν κοινῶν ὀνομάτων, καὶ
ἐπέδειξα εἰς αὐτὸν ἐν, τὸ παράσιτον φυτὸν
τῶν κυάμων καὶ τοῦ ὀρόβου, εἰπὼν ὅτι ὀνο-
μάζεται ἐν Ἀνδρῶν *ρούβαλο*. α "Ω! μοι εἶπε
χαίρων, εἶνε ἡ ὀροβάχχη τῶν ἀρχαίων, ἧς τὸ
ὄνομα διετηρήθη ἐν Ἀνδρῶν παραφθαρὲν εἰς
τὸ *ρούβαλο*. Καὶ ὀλίγας ἔτι ἡμέρας πρὸ τοῦ
θανάτου του, ὅτε συναντήσας αὐτὸν καθ' ὁδὸν
βαδίζοντα, κεκυρτωμένον καὶ ἐξησθενωμένον ἐκ
τῆς ἰπαράτου ἀσθενείας, ἧτις ἐπὶ δεκατρία ὄλα
ἔτη ἐβασάνιζε καὶ ἐταλαιπώρει αὐτόν, ἠρώτησα
πῶς ἔχει.— Ἄφησε μοι εἶπε τὰ τῆς υἰείας μου
εἶμαι πλήρης χαρᾶς διότι βαίνω ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ
προσδιορισμοῦ τοῦ λωτοῦ τῶν ἀρχαίων.

Ἄλλ' ὄλα ταῦτα ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐξέλιπον.
Πᾶσα ἐκείνη ἡ ζωηρὰ καὶ νοήμων ἀτομικότης
ἔκειτο νεκρὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 11 Ἰανουα-
ρίου, περιτετυλιγμένη ἐν τῇ σινδόνῃ τοῦ θανάτου.

* *

Ὁ Κρίνος ἀπέκτησε πολλὰ τέκνα, ἀλλὰ δύο
μόνον ἐπέζησαν υἱὸς καὶ θυγάτηρ, ἅτινα ἠτύχη-
σε νὰ ἰδῆ ἀναπτυχθέντα ἐν ἀκμῇ νεότητος ὡς
βλαστοὺς νεοθαλοῦς ἐλαίας κύκλω τῆς τραπέ-
ζης του. Ὑπῆρξε κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ δίκαιος,
ὑπερήφανος ἄνευ ἀλαζονείας, μετριοφρων μέχρι
δειλίας, εὐλικρινὴς καὶ ἄδολος φίλος καὶ εὐγενὴς
τὴν ψυχὴν. Ἐμίσει μόνον τὴν ὑπόκρισιν, καὶ
τὴν κολακείαν καὶ τοὺς νόθους ἐκείνους τρόπους
τῆς φιλοφροσύνης τινῶν, οἵτινες μὲ τὸ μεδίωμα
εἰς τὰ χεῖλη καὶ τὸ δηλητήριον εἰς τὴν καρ-
δίαν περιποιῶνται πάντας ἀνενίζοντες εἰς τὸ
ἴδιον μόνον συμφέρον καὶ περὶ τοῦτο μόνον σπου-
δάζοντες, οἵτινες χαιρετῶσι μέχρις ἐδάφους τὸν συ-
ναντῶμενον γνώριμον, παρερχομένου δὲ τούτου
ὑπονομεύουσι τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀρετὴν. Εἶ-
χεν ὁ Κρίνος πλήρη τὴν συναίσθησιν τῆς ἀξίας
του καὶ τῶν χρόνων του καὶ τῆς ἡλικίας του. Εἰς
τὰ συνέδρια καὶ τὰ σωματεῖα, ὧν ἦτο μέλος
δὲν ἠγάπα νὰ κἀθηται πρόσωπον βωθὸν εἰς οὐ-
δὲν συντελοῦν, ἀλλ' ἐνεργὸν καὶ δρῶν, διὰ τοῦ-
το ἅμα ὡς ἐβλεπεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἠδύνατο νὰ
συντελέσῃ παρητεῖτο καταλείπων εἰς ἄλλους τὴν
θέσιν. Εἶχε τὴν φιλοπατρίαν τοῦ σώφρονος ἀνδρός,
οὐχὶ τὴν ἐπιδεικτικὴν καὶ δημαγωγικὴν, τὴν
ἀδιαλείπτως μεμφιμοιροῦσαν κατὰ παντός πολι-
τευομένου. Τῷ 1879 ἀνετύπωσεν ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐκ
τῆς Γεωγραφίας τοῦ Δανιὴλ Φιλιππίδου καὶ
Γρηγ. Κωνσταντᾶ, τῆς ἐκδοθείσης τῷ 1791, τὸ

μέρος τὸ ἀφορῶν τὰ ὄρια τῆς ὅλης Ἑλλάδος,
προσθέσας καὶ γεωγραφικὸν πίνακα, ὑπὸ τὸν τί-
τλον «Σύνοψις ἐθνικῆ, περιέχουσα ἐπιτομὴν χρο-
νολογικὴν καὶ ἱστορικὴν τῶν μεταβολῶν τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ Γεωγραφίαν αὐτῆς κτλ.» Ἐδημοσίευσεν
δὲ ἄνωνύμως καὶ διένειμεν εἰς τοὺς φίλους αὐτοῦ
δωρεάν, ὅπως μάθωσιν, ἔλεγεν, ὅποῃ τὰ ἀληθινὰ
ὄρια τῆς Ἑλλάδος, καὶ πῶς ἐγράφοντο αἱ γεω-
γραφίαι τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν παλαιῶν διδασκά-
λων, καὶ ὅποια ἰδέαι ἐνεπνεύοντο εἰς τοὺς Ἕλληνας
περὶ τῆς ὅλης Πατρίδος.

* *

Ὁ Σταμάτιος Κρίνος ἠτένιζε πρὸς τὸ τέλος
τοῦ βίου του, ὅπερ ἐβλεπεν ἐγγίζον, μετὰ τῆς ἀ-
ταραξίας ἐκείνης, ἣν ἐμπνέει εἰς τὰ ἄτομα ἡ
μάθησις, καὶ ἡ γνῶσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν νό-
μων τῆς φύσεως, διετήρησε δὲ τὴν ἀταραξίαν
ταύτην καὶ κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ στιγ-
μάς. Τὸ πρόσωπόν του τεθνεῶτος ἦτο πλήρες γα-
λήνης καὶ ἡμερότητος, δὲν ἦτο πρόσωπον νεκροῦ,
ἀλλ' ἀνθρώπου ζῶντος, κλείσαντος διὰ παντός
τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἐν πλήρει
συναίσθησει ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐν
τῷ κόσμῳ ὡς πολίτης, ὡς ἐπιστήμων, ὡς οἰκογε-
νειαρχῆς τὸ καθῆκόν του.

AN. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΨΙΤΤΑΚΟΥ

Ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν Πα-
ρισίων ἀνεκινήθη πρὸ τριετίας περίπου τὸ ζήτη-
μα τῆς νοημοσύνης παρὰ τοῖς ζώοις· πολλοὶ δ'
ἔκτοτε πειστικαὶ ἀφηγήσεις ἐδημοσιεύθησαν ἐν
αὐτῇ καὶ περιγραφαὶ καταδεικνύουσαι τὸ θυμό-
σπον τῶν ζώων. Ἐν τινὶ δὲ τῶν τελευταίων φυλ-
λαδίων τοῦ μηνσθέντος περιοδικοῦ ὁ H. de-La-
caze-Duthiers μέλος τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.
ἐπιστέλλει τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ ψιττακοῦ αὐτοῦ.

«Ἐχω ψιττακὸν ἰκανῶς πρᾶον, διάφορον
κατὰ τοῦτο τῶν ὁμοφύλων του καὶ οὗτος δὲ δὲν
δεικνύει πρὸς πάντας ἀγάπην ἀλλὰ μόνον πρὸς
τινας κατ' ἐπιλογὴν, πρὸς ἄλλους δὲ ἀντιπαθεῖ
σφόδρα καταδιώκων αὐτοὺς διὰ βραμφοῦν καὶ
πλήττων διὰ τῶν πτερύγων.

Ὁ ψιττακὸς οὗτος ἔχει ἰσχυρὰν μνήμην. Μὲ
παρakoλουθεῖ εἰς τὰ ταξιδιά μου, ἀντιλαμβάνε-
ται δὲ πληρέστατα ποῦ εὐρίσκεται, ἐν τῇ ἐξοχῇ
ἢ ἐν τῇ πόλει· ἡ συμπεριφορὰ αὐτοῦ εἶνε διάφο-
ρος κατὰ τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του, καὶ αἱ φι-
λίας δ' αὐτοῦ μεταβάλλονται ὡς καὶ αἱ ἕξεις, ὡς
ἀνακτᾶται ταχέως.

Ὡς ἀπόδειξις τῆς διαρκείας τῶν ἀναμνήσεων
του ὡς χρησιμεύει τότε. Δὲν εἶνε κακός, ὡς εἶ-
πον, ἀλλὰ δὲν δυσκολεύεται νὰ βραμφίσῃ πάντα
ἐμβάλλοντα αὐτὸν εἰς ἀδημονίαν. Ποθεῖ καθ' ὅ-

περβολὴν τὰς θωπείας ἐνὸς τῶν οἰκείων μου, ἰδίᾳ δ' ὅταν πτεροφυῇ· ὅταν λοιπὸν προχωρῇ ἢ χεῖρ του πρὸς αὐτὸν κατανεύει τὴν κεφαλὴν, κρατεῖται διὰ τοῦ βράμφου του ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ κλωβίου ὅπως στηρίζεται καὶ αἰσθάνεται κάλλιον τὴν θωπείαν. Ἄλλ' ἂν ἐπιθυμῇ νὰ μείνῃ ἤσυχος, ἀποσύρεται παρακολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματός λίαν προσεκτικῶς τὰς κινήσεις τῆς χειρός. Εἶνε προφανές ὅτι ὀπισθοδρομεῖ ἐκ προθέσεως. "Ἄν δ' ἐγὼ πλησιάσω τὴν στιγμὴν ἐκείνην, προχωρεῖ ἀπειλητικῶς κατὰ τῆς χειρός μου. Δεικνύει ἐναργέστατα διὰ τῆς στάσεώς του ἂν ἐπιθυμῇ νὰ θωπευθῇ ἢ μὴ, ὅτι φοβεῖται τοῦτον καὶ προκαλεῖ ἀψήφῶν ἐκείνον.

Ἴδου δὲ τὸ αἴτιον. Πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν, ἐδῆξε τὸν οἰκείον μου, ὃν ἀγαπᾷ διὰ τὸν τρόπον δι' οὗ τὸν θωπεύει. Ἠρωτήθη ἀμέσως ὁ πωλητῆς τοῦ πτηνοῦ.

— Κτυπήσατέ τον εἰς τὸ βράμφος ἅμα δαγκάση καὶ δὲν θὰ τὸ ξανακάμῃ, εἶπεν.

"Ἄμ' ἔπος ἅμ' ἔργον. Ἐκτοτε οὐδέποτε ὁ ψιττακὸς ἐδῆξε τὸν τιμωρήσαντα αὐτόν, ἂν δ' ἀποστέργῃ ποτὲ τὰς θωπείας του ἀπομακρύνεται αὐτοῦ φοβούμενος μὴ καὶ πάλιν ὑποστῇ τὴν ποιὴν ἐκείνην. Ὡς πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα εἶνε ὅλως διάφορον. Ἐπειδὴ συνείθισα νὰ πλήττω αὐτόν ἐλαφρῶς καὶ φιλίως εἰς τὸ βράμφος, δὲν μὲ φοβεῖται παντάπασι· δι' ὃ ἂν μικρὸν ἐξαφθῇ κατ' ἐμοῦ μὲ ἀπειλεῖ ἐτοιμαζόμενος εὐθὺς νὰ ἐφορμήσῃ ἐναντίον μου.

Ἄναμιμνήσκεται λοιπὸν τιμωρίας ἅπαξ καὶ ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν ἐπιβληθείσης αὐτῷ.

Ἠγάπα πολὺ νεάνιδά τινα, ἥτις σφόδρα παρῶξυεν αὐτόν μιᾶ τῶν ἡμερῶν πρὸ πολλοῦ ἔκτοτε μισεῖ αὐτὴν ἀμειλίχως καὶ διατελεῖ εἰς ἐμπόλεμον πρὸς αὐτὴν κατάστασιν. Ὅταν δὲ μετὰ πολλοὺς μῆνας ἐπιστρέφῃ μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου διαμένει ἡ νεαρὰ ἐχθρά του, εὐθὺς ἀμέσως ἄρχεται τῶν κατ' αὐτῆς ἐχθροπραξιῶν. Ὅπως τῷ δῶσῃ τροφὴν ἀναγκάζεται νὰ προφυλάξῃ τὴν χεῖρά της δι' ὑφάσματος· ἂν κύψῃ ὅπως καθάρσῃ τὸ κάτω μέρος τοῦ κλωβίου ὁ ψιττακὸς ἀφίνει εἰς τὸ μέσον τὸ γεῦμά του καὶ κτέρχεται μεθ' ὀρμῆς ὅπως δῆξῃ αὐτήν.

Ἐπὲρ πᾶν ἄλλο ἀγαπᾷ τὸ κλωβίον του. Ἐν τούτοις δὲν ἀρνεῖται νὰ κάμῃ περίπατον ἐπὶ τοῦ βραχίονός τινος ἐξ ἡμῶν. Τὴν ἐποχὴν τῶν κυάμων, τοὺς ὁποίους ὑπεραγαπᾷ, ἀρέσκειται νὰ περιφέρηται ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου διὰ τῶν πρασιῶν τοῦ κήπου καὶ νὰ δρέπῃ τὸ φυτὸν τοῦτο. Ἄλλ' εὐθὺς ὡς λάβῃ καὶ κρατῇ αὐτὸ διὰ τοῦ βράμφου ἀνάγκη νὰ τὸν ἐπαναφέρω εἰς τὸ κλωβίον ὅπου μόνον δύναται νὰ φάγῃ, ἂν δὲ δὲν ἐκτελέσω ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ κινδυνεύω νὰ τιμωρηθῶ αὐστηρῶς· ἀπορρίπτει τὸν κύμαον ὅπως μὲ πλήξῃ διὰ τοῦ βράμφου, προχωρῶν ἐπὶ

τοῦ βραχίονος μέχρι τῆς χειρός ἢν γινώσκει εὐτρωτοτέραν.

Ἄναντιροῆτως τὸ πτηνὸν τοῦτο εἶνε λίαν νοῆμον. Δεικνύει μὲν ζηλοτυπίαν διὰ τὰς παρεχομένας εἰς κύνα τινὰ ἢ μικρὰν γαλῆν ἢ παιδίον πρὸ πάντων θωπείας, ἀλλ' ἐντούτοις διακρίνει κάλλιστα τὰ σύνοικα ζῶα καὶ δὲν βλάπτει αὐτά· ἂν ἄγνωστος ὅμως κύων εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον, τότε αἱ κραυγαὶ αὐτοῦ εἶνε ὅλως διάφοροι. Ἡμεροὶ τινες περιστεραὶ ἰδοῦσαι ὅτι πολλοὶ κόκοι κανναβοσπόρου ἐπιπτον ἐκ τοῦ κλωβίου του καθίπταντο καὶ τοὺς ἔτρωγον. Τὰς πρώτας ἡμέρας ὁ ψιττακὸς κατέβη τὰς βαθμίδας τῆς κατοικίας του ὅπως ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς περιστεράς. Ἐφάνη μάλιστα θέλων νὰ τὰς ἐκδιώξῃ· ἀλλ' εἶτα κατὰ μικρὸν ἐγένετο φίλος των, καὶ συχνάκις εἶδον αὐτὸν νὰ σκορπίζῃ ἐκ τοῦ δοχείου τῆς τροφῆς του πολλοὺς κόκκους εἰς τὰς φίλας του, ὃν ἐνόητε ἐμιμεῖτο τὴν φωνήν.

Δὲν κρίνω ἐπάναγκες νὰ ἐνδιατρίψω περιπλέον οὐδὲ νὰ προσαγάγω καὶ ἄλλα παραδείγματα ὅπως ἀποδείξω τὴν ἀναμφισβήτητον τοῦ ψιττακοῦ τούτου θυμοσοφίαν. Πλεῖστοι τῶν ἐχόντων ψιττακοὺς ἐξηκριβῶσαν βεβαίως ταῦτά καὶ ἐναργέστερα ἔτι νοσημοσύνης τεκμήρια. Ἐγὼ ἀνέφερα τ' ἀνωτέρω ὅπως καταστήσω γνωστὸν τοῖς ἀναγνώσταις τὸν ψιττακὸν μου ἐφ' οὗ παρετήρησα τὸ ἐξῆς φαινόμενον.

Ἄγαπᾷ ὑπερβαλλόντως παιδίον τι ὀνομαζόμενον Γιάννην. Τὰ παιδιὰ ἔχουσι ὀξυτάτην τὴν παρατήρησιν, οὐχὶ δὲ σπανίως δύναται νὰ ἐπωφεληθῇ ἐπιστήμων τις τὸ παρατηρητικὸν αὐτῶν. Ἡμέραν τινὰ ὁ Γιάννης μοι εἶπε θωπεύων τὸν ψιττακόν·

— Κύτταξε, κύριε, τὸν παπαγάλο πῶς κάνει κόκκινα τὰ μάτια του ὅταν εἶνε εὐχαριστημένος.

Ἡ παρατήρησις ἦτο ἀκριβεστάτη καὶ ἐκ τῆς ἐντάσεως τοῦ χρώματος τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ψιττακοῦ ἐνόησε τὸ παιδίον πόσον ἤρεσκον ἢ ἀπῆρεσκον αὐτῷ αἱ θωπεῖαι του.

Ἡ φιλία τοῦ ψιττακοῦ πρὸς τὸν Γιάννην εἶνε ἀπεριόριστος. Εὐθὺς ὡς ἀκούσῃ τὴν φωνὴν του καὶ τὰ βήματά του, αἴτινα διακρίνει πάντων τῶν ἄλλων, κραυγάζει·

— Γιάννη! Γιάννη!

Δὲν παύεται δὲ φωνάζων ἄχρις οὗ πλησιάσῃ ὁ φίλος του. Καὶ ὅταν πλησιάσῃ, ὁ ψιττακὸς ἐρυθραίνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκτείνει τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς του, ἀνοίγει τὰς πτέρυγας του, ἀνορθοῖ τὰ πτερὰ τῆς κεφαλῆς του, τοῦ τραχήλου του. Τότε ἐκβάλλει θωπευτικὸν κλωγμὸν ἢ ἐπαναλαμβάνει εὐκρινέστατα τὰς λέξεις: «Ἐ ροῦ, ἔ ροῦ.» Περιφέρεται ἐπὶ τῆς κοίτης του περιστρεφόμενος, κινῶν τὴν κεφαλὴν, ἐν ἐνὶ λόγῳ φουσκῶνων ὡς ἰνδικὴ ὄρνις. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα ἀποτείνονται

πρὸς τὸ παιδίον μεθ' οὗ φαίνεται συνδιαλεγόμενος. Διότι ἐκβάλλει φωνάς τινας ὡσεὶ συνωμίλει χαμηλοφώνως.

Ὁ ψιττακὸς τηλικαύτην αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν ὦν μετὰ τοῦ φίλου του, ὥστε δὲν ἀνέχεται νὰ παρέμβῃ τότε τρίτος τις· ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐννοεῖ νὰ μερισθῇ μετ' ἄλλου τὴν εὐτυχίαν του· εἶνε ἰκανὸς νὰ δῆξῃ καὶ πλήξῃ διὰ τῆς πτέρυγος πάντα τολμῶντα νὰ προχωρήσῃ, ὁ δ' ὀφθαλμὸς του γίνεται ὀλονὲν ἐρυθρότερος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην παύει τρώγων, δὲν δέχεται δὲ οὔτε ὀπώραν οὔτε γλυκίσμα, εἰ καὶ ὑπεραγαπᾷ ταῦτα. "Ἄν τὸ παιδίον προσποιηθῇ ὅτι θ' ἀπέλθῃ, κραυγάζει δυνατὰ: Γιάννη! Γιάννη! Πολλάκις εἶδον ἐπαναλαμβανομένην τὴν σκηνὴν ταύτην διότι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μου ἐκίνει καὶ μ' ἔτερπεν. Ὡς ἔλεγον εἰς τὸ παιδίον ν' ἀπέλθῃ, τοῦτο δ' ἐκρύπτετο ὀπίσω παρακειμένου σμίλακος, εὐθὺς ὁ ψιττακὸς ἔπαυε βρενθιόμενος, ὁ ὀφθαλμὸς του ἐγένετο πάλιν κίτρινος, ἐξέβαλλεν ἐπαλειημμένας κραυγὰς:

— Γιάννη! Γιάννη.

Ἐτυπτε τὰς πτέρυγὰς του ὅπως πετάξῃ πρὸς τὸ δένδρον ὅπου ἐκρύπτετο τὸ παιδίον. Ὁ Γιάννης ἀπεκρίνετο μετὰ στιγμὰς τινὰς· τότε αἴφνης ὁ ὀφθαλμὸς ἀποκαθίστατο ἐρυθρὸς ὡς τὸ πρῖν, ἀστραπὴ ἐρυθρότητος διήλαυεν αὐτόν· ἡ προσοχὴ αὐτοῦ ἐγένετο σύντονος καὶ ὁ ψιττακὸς ἔμεινε τεταμμένα ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον πρὸς τὴν διευθύνσιν ἀπ' ἧς ἐξῆλθεν ἡ φωνὴ τοῦ κερυμμένου παιδίου.

Εἶτα ἐξήρχετο ὁ Γιάννης καὶ ὁ μῖμος ἐπανελαμβάνετο.

Ὁ ψιττακὸς τόσῃν χαρὰν αἰσθάνεται ὅταν ὁ μικρὸς φίλος του ὁμιλῇ πρὸς αὐτόν καὶ τὸν θωπεύῃ, ὥστε λαμβάνει τὴν χεῖρά του διὰ τοῦ ποδός του, καὶ μασσᾷ κινῶν τὴν γλῶσσαν ἐντὸς τοῦ ῥάμφους, ὡς νὰ τρώγῃ γλυκίσμα τι.

Οὐδὲν τούτων συμβαίνει ἐν Παρισίοις, πᾶσα δὲ τοιαύτη ἐκδήλωσις φιλίας παύει ἐν τῇ ἐξοχῇ ὡς τὸ παιδίον ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριόν του.

Πῶς ἐξηγητέον τὴν παροδικὴν ἐκείνην τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐρυθρότητα; Ἐξετάσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ψιττακοῦ τούτου, εἶδον ὅτι εἶνε μεγάλη, διεσταλμένη συνήθως καὶ ὅτι ἡ ἴρις παρίσταται ὑπὸ κυκλοτεροῦς κιτροίνης ταινίας περιβαλλομένης ἔξωθεν ὑπὸ ζωηροῦ ἐρυθροχρόου σειραδίου. Ὡς γνωστὸν ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν ψιττακῶν εἶνε λιαν εὐκίνητος. Ὅταν τὸ πτηνὸν ἐκδηλοῖ τὴν χαρὰν του, συστέλλει ἐκουσίως τὴν ἴριδα αὐτοῦ, τὸ κίτρινον μεταφερόμενον εἰς τὸ κέντρον ἐξαφανίζεται, τὸ δ' ἐρυθρὸν καταλαμβάνει ἐπεκτεινόμενον ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ βάθους τοῦ ἐμπροσθίου θαλάμου τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐκ τούτου δὲ τὸ ζωηρόν ἐρυθρὸν ἐκείνο χροῶμα, ὅπερ δὲν διέφυγε τὸ κρατηρητικὸν τοῦ παιδός,

οὕτω λοιπὸν ἔχομεν πτηνὸν νοημονέστατον, πλήρες στοργῆς πρὸς ἀνθρώπινον ὄν, ἐκφαίνει τὴν χαρὰν αὐτοῦ διὰ τῆς συστολῆς τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ του καὶ μεταβάλλον ἐκουσίως τὸ χροῶμα τοῦ ὀφθαλμοῦ τούτου.

Ὅσάκις καταλαμβάνεται αἴφνης ὑπ' ὀργῆς καὶ ἀπειλεῖ τὴν νεάνίδα, ἧς ἐμνήσθη, τὸν ὀφθαλμὸν του διέρχονται ταχέως ἀστραπαὶ τινες ἐρυθρότητος· ἀλλ' ἡ μεταβολὴ τῆς χροιάς δὲν εἶνε συνεχῆς ὡς κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς.

Εἶνε περίεργον ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ θεωρεῖται ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεως παρὰ τοῖς ὑπερέτεροις ζῴοις, εὐρίσκεται οὕτω ἐν σχέσει πρὸς ἐκούτια αἰσθήματα καὶ ἐκουσίας πράξεις, ἅς ἐπιγεγονῆν ἢ χαρὰ ἢ ὀργή, ἀπαράλλακτα ὡς αἱ κραυγαί, αἱ κινήσεις τῶν πτερῶν, καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι προφανεῖς ἐκδηλώσεις πράξεων οὐσιωδῶς ἐκουσίαν.

K*

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

«Ἀγαπητέ μου θεῖε, ἔγραψεν ὁ λοχαγὸς Ἐρρίκος Πράτ, δὲν μοῦ ἀναφέρετε πλέον περὶ γάμου. Παρητήθητε τέλος τῆς μανίας τοῦ νὰ μὲ νυμφεύσετε; Παραδέχεσθε ὅτι ἐχάσατε τὸ στοίχημά σας; Τότε, ἐτοιμάσατε τὸ βελάντιόν σας. Ἐλαβα διμνην ἄδειαν καὶ ἔρχομαι παρ' ὑμῖν προσεχῶς.»

Ἀγαπητέ μου ἀνεψιέ, ἀπήντησεν ὁ ἀναγνούς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, νομίζω ὅτι μὲ περιπαίξεις καὶ δὲν ἔχεις ἴσως ἄδικον. Ἄλλ' ἂν δὲν ἠδυνήθην μέχρι τοῦδε νὰ σὲ νυμφεύσω μὲ καμμίαν ἀπὸ τὰς προστατευόμενας μου, δὲν ἀπελπίζομαι ἀκόμη. Τὸ μικρὸν γυναικίον τάγμα μου δὲν ἐξητηλήθη αἰδέμῃ καθ' ὀλοκληρίαν. Ἐχῶ ἴσα ἴσα μίαν νεοσύλληκτον, εἰς τὴν ὅποιαν ἔχω ἀνατεθειμένας τὰς ἐλπίδας μου. Ἐλθέ, καὶ ἂν καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν καταβάλω τὴν ἀντίστασίν σου, θὰ ὁμολογήσω ὅτι μ' ἐνίκησες.»

Παρήλθον ὀκτῶ ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ἐπιστολογραφίας ταύτης.

Ὁ Κ. Πράτ, συνταγματάρχης ἐν ἀποστρατεῖᾳ, ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ δεκαοκταετοῦς περικαλλεστάτης νέας. Τὸ γεῦμα εἶχε σχεδὸν τελειώσῃ ὅτε ἠκούσθη θόρυβος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἀκολούθως ἠνοιχθῆ ἀποτόμως ἡ θύρα καὶ νέος ἀξιωματικὸς ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κ. Πράτ.

— Καλημέρα, ἀγαπητέ μου θεῖε.

Ἄλλ' ὁ λοχαγὸς παρατηρήσας τὴν νεάν ἐγένετο σοβαρώτερος.

— Καλά, ἐσκέρθη, ἅς ἴδωμεν ἂν θὰ κατορθώσωμεν τίποτε καὶ μὲ αὐτὴν τὴν νεοσύλληκτόν μου.